

Pellervon Päivä 2013

Päätössanat

Helsinki 10.4.2013

Metsäneuvos Martti Asunta

Hallituksen puheenjohtaja

Pellervo-Seura ry

Arvoisat Pellervon Päivän osallistujat!

Osuustoiminnan puitteiden ja toimintaedellytysten parantamisessa on otettu merkittäviä edistysaskelia. Isoina asioina haluan mainita, että uusi osuuskuntalaki on saatu aikaiseksi ja Lappeenrannan yliopistoon perustettiin osuustoiminnan tutkimuksen lahjoitusprofessori.

Osuuskuntalain uudistusta on valmisteltu perusteellisesti usean vuoden ajan. Astuessaan voimaan se antaa osuuskunnille entistä tasavertaisemmat mahdollisuudet muihin yhtiömuotoihin verrattuna pärjätä liiketoimissaan. Osuuskuntalaki ja sen tuomia uusia mahdollisuuksia käsiteltiin Pellervon Päivän aamupäivän seminaarissa alan huippuosaaajien toimesta ja vilkkaan keskustelun saattelemana.

En lähde ruotimaan samoja asioita uudelleen, mutta toivon – itse asiassa edellytän – että jokaisessa toimivassa osuuskunnassa uusi osuuskuntalaki otetaan perusteelliseen tarkasteluun ja pohditaan, mitä vaikutuksia ja mahdollisuuksia sillä on nimenomaan oman osuuskunnan kannalta tarkasteltuna. Samalla on hyvä mahdollisuus pysähtyä tutkimaan, kuinka osuuskuntien toimintatavat ja hallinnon järjestelyt sopivat nykyaikaan ja miten esimerkiksi jäsendemokratiaa voidaan toteuttaa entistä paremmin.

Tässä yhteydessä haluan kiittää kaikkia niitä tahoja, jotka ovat vaikuttaneet osuuskuntalain aikaansaamiseen ja muotoutumiseen esityksen mukaiseksi.

Osuustoiminnan tutkimuksessa on otettu isoja askelia viimeisen vuoden aikana. Useita osuustoimintaan liittyviä väitöskirjoja on valmistunut ja tutkimusprojekteja on käynnissä. Yliopistoissa ja oppilaitoksissa osuuskuntamuodon mahdollisuudet ovat saaneet enemmän huomiota. Esimerkkinä mainitsen vaikkapa Helsingin yliopiston osuustoiminnan tutkimuksen ja opetuksen neuvottelukunnan, joka aktiivisella tavalla on toiminut osuustoimintatutkimuksen ja opetuksen edistämiseksi yliopistomaailmassa. Vararehtori Jukka Kolan panos on merkittävä, josta kiitos hänelle.

Tällä saralla on kuitenkin vielä paljon kynnettävää. Edelleenkin on mahdollista, että esimerkiksi kauppatieteissä voi suorittaa loppututkinnon saamatta minkäänlaista käsitystä osuustoiminnan merkityksestä ja mahdollisuuksista. Tämän tästä joudun itsekin tilantei-

siin, jossa huomaan merkittävässä asemassa olevien ihmisten, jopa taloustoimittajien, olevan tietämättömiä esimerkiksi Metsäliiton roolista Suomen metsäteollisuudessa.

Näissä tilanteissa tuntee tietysti pistoa sisikunnassaan. Olemmeko hoitaneet viestintäämme asiallisesti, kun näin on päässyt käymään?

Onkin tunnettava ylpeyttä ja kiitollisuutta siitä, että saimme koottua voimamme osuustoiminnan ensimmäisen lahjoitusprofessorin toteuttamiseksi. Alan tutkimuksen piirissä huomattavasti ansioitunut, professori Iiro Jussila on aloittanut tässä tehtävässä ja olen varma, että tämä työ tulee kantamaan hyvää hedelmää ja sen vaikutukset tulevat olemaan syvälliset oman alamme tutkimuksen kannalta. Tämä on konkreettinen osoitus hyvästä ja tuloksekkaasta yhteistyön hengestä, joka nyt vallitsee osuustoimintaväen keskuudessa.

Tämän päivän teemana on ollut erityisesti elintarvikesektori ja tuottajaosuuskuntien merkitys tällä alueella Euroopassa ja Suomessa. Olemme saaneet tietoa Euroopan markkinoista ja poliittisesta tilanteesta suoraan vallan ytimistä. Olen hyvin kiitollinen siitä, että kokeella parlamenttiedustajallamme Anneli Jäätteenmäellä on ollut mahdollisuus jakaa tätä tietoa ja näkemystä seminaarissamme. Samoin suuret kiitokset siitä, että tuore puheenjohtaja Pées on löytänyt tiukasta kalenteristaan aikaa myös suomalaiselle osuustoimintaväelle. Suuret haasteet ovat poliittisilla päättäjillä ja maatalouden ja maatalousosuuskuntien edunvalvojilla edessään. Toivon heille kaikkea menestystä tässä tehtävässä.

Elintarvikeketjun toimivuus ja sen osapuolten voimasuhteet ovat olleet maatalouspoliittisen keskustelun ytimessä niin Suomessa kuin koko Euroopassakin. Tuottajajärjestöt ovat nostaneet esille tuottajien huonon aseman ruokaketjussa ja tähän havaintoon on saatu tukea myös tutkimusten kautta.

Onkin hyvin tärkeää, että Euroopan unionin tasolla tämän alueen tutkimukseen on panostettu merkittävästi. Professori Petri Ollila ja tutkimusjohtaja Perttu Pyykkönen ovat olleet keskeisiä voimatahoja laajalti tilannetta Euroopassa luodanneen tutkimushankkeen takana. Olemme tänään saaneet kuulla ja keskustella asiasta heidän alustustensa pohjalta. Esitän myös heille parhaat kiitokset sekä laadukkaasta tutkimuksesta että hyvistä esityksistä.

Tutkimus vahvistaa sen, että viljelijöiden järjestäytymisellä tuottajaosuuskuntien kautta on merkittävästi parannettu neuvotteluvoimaa ruokaketjussa. Tämä on keskeinen havainto, joka meidän tuottajaosuuskuntien parissa vaikuttavien hallintoihmisten on syvästi tiedostettava. Vaikeina aikoina syntyy helposti ristiriitoja ja eriseuraisuutta, jotka voivat pahimmillaan johtaa rivien hajoamiseen pysyvästikin. Tähän meillä ei ole varaa.

”Riitojen lopettamiseen mahdollisimman lyhyeen kannattaisi ponnistella kaikkensa”, toteaa pitkän linjan osuustoimintamies, vuoden vaihteessa eläkkeelle, muttei toimettomaksi, jäänyt Mauno-Markus Karjalainen tuoreessa, onnistuneella tavalla uudistuneessa Osuustoiminta-lehdessä. Hän tarjoaa lääkkeeksi osuustoiminnan sisäisen brändin rakentamista.

Varmaan hän on täysin oikeassa. Osuustoiminnan saavutukset ovat meille hallinnossa syvällä oleville ilmeisen selvät – uudelle, nuoremmalle jäsenkunnalle eivät ehkä niinkään. Markkinoilla erot tasoittuvat – kilpailijat voivat tarjota likimain samoja etuja – ja tämä voi hämätä jäsenistöä ja hajottaa rivejä. Tarvitaan siis kilven kirkastamista, osuustoiminta-brändin rakentamista ja vahvistamista, kuten Karjalainen viisaassa tekstissään toteaa.

Brändin rakentamisessa tarvitaan nykyaikaisen markkinoinnin keinoja, mutta kaiken pohjalla pitää luonnollisesti olla aidot kilpailuedut, joita voimme tarjota omistajajäsenillemme tehokkaan toiminnan, oikea-aikaisten investointien ja innovaatioiden kautta. Tässä meidän on nojaututtava myös niihin keskeisiin havaintoihin, joita Ollila ja Pyykkönen valottivat laajan tutkimuksen osana. Eräänä keskeisenä päätelmänä oli, että osuuskunnan menestys riippuu hyvin pitkälle tavasta organisoitua tuloksekkaasti; muun muassa hallinnon kyvystä valita hyvät ja asiantuntevat hallituksen ja hallintoneuvostojen jäsenet. Jos omasta takaa syvällistä asiantuntemusta ei löydy riittävästi, on sitä haettava osuuskunnan ulkopuolisen asiantuntemuksen parista.

Tämä luo edellytyksiä myös huippuluokan ammattijohdon ja motivoituneen henkilöstön saamiseksi osuuskuntiin. Ison liiketoiminnan parissa työskentelevien osuuskuntien pitää olla hyvin houkuttelevia työmarkkinoilla. Tässä nykyaikainen, hyvä työnantajakuva on ensiarvoisen tärkeää. Se on keskeinen osa nykyaikaista osuustoiminta-brändiä.

Monta muutakin asiaa voisi ottaa esille päivän teemojen osalta. Olen varma, että tämän päivän anti jätti meille paljon ajateltavaa. Palaamme varmaan niihin vielä Pellervon julkaisuissa ja seminaareissa ja toivottavasti myös osuuskuntien omissa tilaisuuksissa.

Vielä kerran parhaat kiitokset kaikille alustajille, tilaisuuden järjestäjille ja ennen muuta teille paikalle saapuneelle osuuskuntaväelle!

Pellervon Päivän 2013 virallinen ohjelma on päättynyt ja on aika nauttia Pellervon puhvetin tarjoamasta ruuasta ja juomasta.